

Om læsning og Lydbilledlæsning.

For at læseundervisning skal give mening, skal der både undervises i afkodning og forståelse.

Lydbilledlæsning og dermed den syntetiske lydmetode bliver beskyldt for, at fokusere på afkodning og ikke arbejde med forståelsen, men vi arbejder først med afkodningen, og så med forståelsen, fordi uden afkodning ingen forståelse, mens det omvendte godt kan lade sig gøre.

Hovedideen i Lydbilledlæsning er, at der er en kode mellem tale- og skriftsprog. Det vil sige, at man starter med lyden og så viser, hvordan lydene kan vises grafisk. Man tager udgangspunkt i det talte ord, deler ordet op i dets enkelte lyde (fonemer), og koder ved at sætte et billede, i form af et eller flere bogstaver, på hver enkelt lyd og sætte dem sammen til ord(skrivning). Omvendt afkodes der ved at eleven siger de lyde lydbillederne repræsenterer og sætter dem sammen til ord (læsning)

Det grundlæggende i Lydbilledlæsning handler om at kunne skille et ord i dets enkelte lyde og kunne samle enkelte lyde til ord.

Systemet opererer med ca.80 lydbilleder til de nogle og fyrre lyde, der er i det danske sprog. Til enhver lyd er der et eller flere lydbilleder og til hvert lydbillede er der en eller flere lyde. Det gør at man kan forklare sammenhængen mellem tale og tekst , er ude over regler og undtagelser, som man ellers finder i andre systemer. Systemet arbejder kun med lyde ikke bogstavnavne

Både motivation og metode er to væsentlige faktorer i Lydbilledlæsning. Langsomt og systematisk gennemgås den kode der er mellem talesproget og skriftsproget. Progressionen er aldrig hurtigere end eleven kan være med. Undervisningen bygger hele tiden ovenpå noget eleven kan. Motivationen ligger i, at barnet oplever, at det lærer at læse. Kravene der bliver stillet er opnåelige, ligger inden for zonen for nærmeste udvikling.

Teksterne i bøgerne består af små lydrette sætninger uden meget indhold, hvoraf nogle er vrøvlesætninger.

Lydbilledlæsning giver eleven et værktøj til at kunne arbejde med den kode, der er mellem talesprog og skriftsprog og omvendt, ved at fokusere på forbindelsen fra lyd (fonem) til lydbillede (grafem).

Ved at sætte to lyde sammen, dannes et ord.

Man kan sige lydene i ordet og man kan skrive lydene i ordet og dermed vise et grafisk billedet af ordet, som svarer til et reelt billede af ordet. Dvs. at **is** svarer til hvilket er første skridt på vejen til at forstå, at ord har betydning. Næste skridt er at vise, at det ikke er ligegyldigt, hvilken rækkefølge lydene/lydbillederne optræder i. Altså at der er forskel på is og si.

I og med at eleven lærer at bruge værktøjet, får eleven større arbejdsglæde, fordi det er muligt for eleven at opnå et korrekt resultat. Efterhånden som elevens færdighed med værktøjet bliver bedre, løses flere opgaver som rutineopgaver, og det er kun når nye problemer opstår, at der er brug for værktøjet.

I sit arbejde med skrivning/læsning skal eleven opnå en forståelse af opgaven. Kan det passe, det jeg henholdsvis koder til (skriver) eller afkoder (læser). Eleven får nogle aha-oplevelser (der står kat og ikke mis, som ellers var første forslag, da man så billedet af en.

Det vil sige, at man allerede fra den første kodning/afkodning stiller krav til eleven om, at de skal forholde sig til det de skriver og læser.

At kunne mestre et værktøj er vejen til arbejdesglæde og lysten til at kaste sig ud i større og større udfordringer.

Det har vist sig, at man med en systematisk syntetisk lydmetode, hurtigere lærer alle elever at knække koden, uden at de mister læselysten.

Jo bedre skriver/læser man er, jo mere tid kan man så bruge på indholdet af det skrevne og læste.

Lydbilledmetoden kan både bruges til den første læseundervisning i 0. klasse og i specialundervisning af de elever som har massive læsevanskeligheder.